

Grote banken aan banden

De belastingbetaler mag nooit meer opdraaien voor de redding van banken. Daarom wil de Europese Commissie dat zij geen financieel riskante activiteiten meer ondernemen.

Van onze correspondent
Marc Peepker

BRUSSEL De dertig grootste banken in Europa, waaronder ING, moeten verder aan banden worden gelegd. De Europese Commissie wil dat deze banken wordt verboden financieel riskante activiteiten te ondernemen. Op deze manier kan worden voorkomen dat de belastingbetaler ooit nog opdraait voor banken die te groot en belangrijk zijn om failliet te gaan.

Europees Commissaris Barnier (Interne Markt) presenteerde zijn voorstellen woensdag als 'het sluitstuk van de grootste financiële hervorming in de geschiedenis van de EU'. Hij wees erop dat in het heetst van de crisis (2008-2011) de lidstaten ruim 1.600 miljard euro in hun banken moesten pompen om een totale implosie van het bankstelsel - en daarmee de economie - te voorkomen. 'Dat ben ik niet vergeten', aldus Barnier.

Naast een absoluut verbod voor de grootbanken om geleend- en spaargeld te investeren in risicovolle zaken, puur voor eigen gewin (meer winst voor de bank), stuurt de Commissie erop aan andere minder riskante activiteiten in een aparte tak van de bank onder te brengen. Gaat het fout, dan wordt alleen die tak geliquideerd en blijft het spaargeld buiten schot.

De Europese of nationale toezichthouder beslist of zo'n scheiding tussen gewone en riskante activiteiten noodzakelijk is. De toezichthouder kan besluiten kleinere banken dezelfde beperkingen op te leggen.

De Groenen en sociaal-democraten in het Europees Parlement maken korte metten met het Commissievoorstel. 'Te slap en te laat', aldus fractievoorzitter Swoboda van de sociaal-democraten. 'Op deze manier kunnen kleine banken nog steeds gokken met spaargeld.' Volgens GroenLinks-europarlementariër Bas Eickhout is Barnier 'ten proef gevallen aan de lobby van de banksector'. Ook SP-europarlementariër Dennis de Jong oordeelt dat 'de

bankenlobby heeft gewonnen'.

Volgens Barnier heeft hij een 'goed evenwicht' gevonden tussen beperkingen voor de dertig allergrootste banken (goed voor 65 procent van alle banktegoeden in Europa) en het op gang houden van de kredietstroom voor bedrijven en burgers. De banken waarschuwen afgelopen maanden dat te vergaande maatregelen het prille economisch herstel vernietigen.

Daarnaast moet Barnier rekening houden met de wetten die verschillende lidstaten onlangs hebben ingevoerd om hun 'too big to fail'-banken te beteugelen. Groot-Brittannië gaat verder dan wat de Commissie voorstelt, Frankrijk en Duitsland minder. Uiteindelijk moeten de lidstaten en het Europees Parlement het eens wor-

Van 2008 tot en met 2011 hebben staten 1.600 miljard euro in banken gestoken

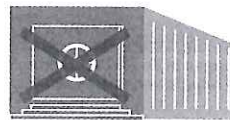
den over de Commissieplannen. Een akkoord wordt op zijn vroegst in 2015 verwacht, waarna de nieuwe regels in 2017 kunnen ingaan.

Volgens de Commissie kost het verbod op handelen voor eigen rekening de grote banken niet al te veel geld, al kon ze woensdag geen exact bedrag noemen. Sinds de crisis is dit soort handel enorm afgenomen.

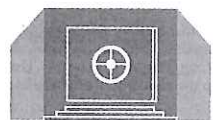
Minister Dijsselbloem van Financiën 'verwelkomt' het Commissievoorstel maar wil het eerst bestuderen voor hij een inhoudelijke reactie geeft. Eerder deze week zei hij een verplichte splitsing van banken tussen een algemeen en meer risicovol deel niet noodzakelijk te vinden. Banken zijn door de crisis sowieso kleiner geworden en nieuwe Europese regels beperken de kans op faillissementen.

Strengere regels, toezicht en stroppenpot voor banken

Voorstellen van de Europese Commissie om nieuwe kredietcrises veroorzaakt door banken tegen te gaan

Banken moeten faillissementsplannen opstellen

Hogere kapitaal-eisen: banken moeten meer en beter kapitaal aanhouden

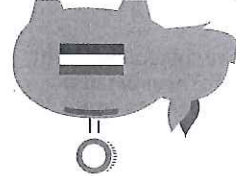
Strengere regels voor riskante financiële activiteiten

In geval van faillissement

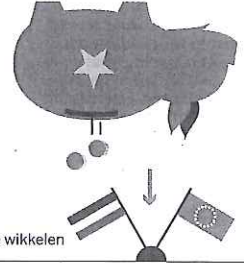
Om kosten van een liquidatie op te vangen worden eerst aandeelhouders en obligatiehouders geschoren...

...vervolgens wordt de nationale stroppenpot (gevuld door banken) aangesproken

Er komt een Europese stroppenpot van 55 miljard euro

Pas in allerlaatste instantie zal de staat en/of de EU bijspringen om een bank af te wikkelen

300114 © de Volkskrant - w.m.

'De risico's worden zo niet beperkt'

Van onze verslaggeefster
Yvonne Hofs

AMSTERDAM Nederlandse economen zijn niet onder de indruk van het nieuwste voorstel van eurocommissaris Barnier dat de Europese banken veiliger moet maken. Zij beoordelen het plan als 'voorzichtig', 'onvoldoende' en 'slap'.

Het voorstel dat de Europese Commissie woensdag presenteerde zal de risico's in het bankwezen niet substantieel verminderen, menen de economen Wouter den Haan, Clemens Kool en Ivo Arnold. Het laat de banken te veel ruimte om op de oude voet door te gaan. 'De restricties die de Commissie oplegt zijn, zoals verwacht, beperkt. Dat geldt zowel het aantal banken waarop die ze van toepassing zijn als voor de aard van de beperkingen', reageert Wouter den Haan, hoogleraar Economie aan de London School of Economics. 'Het is een stap in de goede

richting, maar het is ook een voorzichtige voorstel. De Commissie wil de status-quo niet al te veel veranderen.'

In het voorstel van Barnier worden slechts 30 van de ruim 8.000 banken in de Europese Unie aan het verbod op handel voor eigen rekening onderworpen. Dat verbod moet voorkomen dat grote banken met door de overheid gegarandeerd spaargeld gaan speculeren op de financiële markten. Behalve dat het verbod maar voor een klein aantal banken gaat gelden, worden er ook uitzonderingen op gemaakt. Zo mogen banken onbeperkt in staatsobligaties blijven handelen.

Kool en Arnold vermoeden dat deze uitzondering voor staatsobligaties politieke achtergrond heeft. Ivo Arnold, hoogleraar monetaire economie aan de Nyenrode Universiteit: 'Daar zitten grote belangen van ministers van Financiën achter. Zij plaatsen heel veel staatschuld bij de banken en willen dus niet dat de regelgeving dat belemmert. Landen als Spanje en Italië zijn in

TOEZICHTHOUDERS kunnen banken vaak niet goed in de gaten houden

Clemens Kool hoogleraar Financiële Markten

het heetst van de eurocrisis erg geholpen door hun banken. Omdat de banken toezicht houders grotere delen van hun eigen staatsobligaties van hun eigen overheden opkochten, gingen de rentes die Spanje en Italië op hun staatsschuld moesten betalen omlaag.

In alle bankenregulering worden staatsobligaties nog steeds als risiceloos aangemerkt. Dat is absurd, want de afgelopen jaren is in Europa duidelijk gebleken dat ze dat niet zijn.'

Alle drie economen wijzen op dezelfde grote zwakte in de voorstellen van Barnier. Zijn plan leunt volgens hen te sterk op het beoordelingsvermogen en de daadkracht van de toezichthouders: de Europese Centrale Bank en de nationale centrale banken. Zij moeten er niet alleen op toezien dat de grootste banken zich aan het beperkte handelsverbod houden, maar moeten ook zelf beslissen welke handelsactiviteiten zo riskant zijn dat de banken ze moeten afsplitsen. In plaats van alle banken dezelfde regels op te leggen kiest de Commissie dus voor een tamelijk los raamwerk dat nationale toezichthouders grotendeels naar eigen inzicht kunnen invullen.

'Gevaarlijk', vindt de Utrechtse hoogleraar Financiële Markten Clemens Kool. 'De toezichthouder moet het ver-

schil zien tussen handel voor eigen rekening en andere vormen van effectenhandel. Dat wordt moeilijk, want dat is een heel grijs gebied. Toezichthouders hebben vaak te weinig mensen en instrumenten om goed in de gaten te houden wat banken precies doen. Daarnaast hebben ze vaak hun eigen belangen, die niet altijd stroken met het maatschappelijk belang.'

Kool verwijst naar de binnenlandse ervaringen met SNS Reaal en de DSB Bank. Toezichthouder De Nederlandsche Bank liet de problemen bij deze banken te lang op hun beloop uit angst dat ingrijpen de situatie zou verergeren. 'Je moet als toezichthouder dus niet alleen tijdig zien dat het misgaat, maar ook kunnen en willen ingrijpen.'

Ivo Arnold: 'Een van de redenen voor de afsplitsing van riskante bankactiviteiten is juist dat je niet op het toezicht kunt vertrouwen. Vergeleken met de oorspronkelijke aanbevelingen van de commissie-Liikanen is dit een vrij slap voorstel.'